UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Infortiati Partem

Bartolus

Lvgdvni, 1567

Adimendis legatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96147

Visual Library

dixi.in l.poſt contractum.j.de dona.tunc enim filio aufertur,per l.j.C.de natu.libe.

ADDITIONES.

ALEX. ¶Quero quid. Et facit iſta lex ad no.q.de qua per Ioan.And.in regula cui licet.de reg.iur.in vj.

¶Quidam habet filium.Cautela pro ſpurijs,⁊ vide Bart.in l.fin.de his quib.vt indi.⁊ hoc ſequitur Bal.in l.j.in xiiij. queſtio.C.pro ſoc.

LEX XXXI.

☞Principale ſi non valet,nec acceſſorium.Legatum ſi non valet propter rem principalem,non,valet propter ſumptus litis.

Emptor qui vicit in cauſa ſibi mota,poteſt repetere expenſas litis a venditore.

Petitor.[a]Si non†valet principale,nec acceſſorium.h.d.Vel aliter,ſi legatum non valet propter rem principalem,non valet propter ſumptus litis.h.d.Et facit†ad queſtionem gl.in l.j.C.de euic.An ſi emptor vicit in cauſa euictionis, poſſit repetere ſumptus litis a venditore.Et lex iſta facit,ꝙ non.Contrarium determinaui in l.venditores.j.de verb.obli.per l. ſi plus vel minus.§.mota.ſ.de eui.Ad hanc legem reſpondeo,hic non valet legatum propter principale ergo nec propter ſumptus litis. qui veniunt iure acceſſionis. Sed in queſtione propoſita non ſolum tenetur venditor de euictione re euicta,ſed etiam tenetur defendere, per dictam l.ſi plus.quod.tene menti.

ADDITIO.

a ALEX. ¶Petitor.Iſtum text.not.ponderat Bal.in l.iij.C.de fruc.⁊ lit.expen.in verſic.ſed pone.

LEX XXXII.

1 Creditor.[a]Legatum liberationis non extenditur ad debitum poſt teſtamentum teſtatori ſolutum:ſed ad debitum primo ſolutum extenditur,ſi per verbum preteriti temporis legatum fuit.⁊ teſtator hoc ignorauit.h.d.Not.iſtud principium ad limitationem l.ſi ſic.§.j.ſ.de leg.j.⁊ l.legaui.ſ.eod.Nam ſi teſtator ſciebat eum teneri,videtur ei relinquere liberationẽ:ſi ſciebat ipſum non teneri,⁊ legauit per verba preteriti temporis, videtur relinquere ipſam pecuniam,vt hic.

ADDITIO.

a ALEX.¶Creditor.Hãc legem alle.Bald.in l.iii.in ſi.C.de lega.

1 ☞Gerens negotia alterius tenetur reddere librum rationum.

§. Inter cetera. Legatum liberationis nõ facit quem deſinere teneri ad reddendos libros rationum:ſecus in his,que in rem domini verſa ſunt.

1 Nota.ꝙ†qui gerit negotia alterius, tenetur reddere librum rationum,vt hic,⁊ l.cum ſeruus.j.de condi.⁊ demonſt.

1 ☞Vendicari ꝙ põt, non venit in generali legato liberationis.

Relatio fit ad id,quod principaliter in oratione ponitur.

2 Dictio,cum,⁊ dictio ⁊,quãdo ſunt poſite in actu adminiſtrationis,non equiparantur.

3 Clauſula generalis licet referatur ad omnia principaliter poſita non tamen refertur ad poſita cauſa demonſtrationis.

1 §. Titia. †In generali legato liberationis non venit id, quod poteſt vendicari. Itẽ in dubio relatio fit ad id,quod principaliter in oratione ponitur.h.d.Opp.ſ.de vſu-

2 fruc.leg.l.illi cum illo.vbi dictio,cum,†⁊ dictio ⁊, appoſite inter perſonas equiparantur. Sol. Hic non cadit copula inter duos, in actu legãdi:ſed in actu demonſtrationis rei.vel adminiſtratio-

3 nis a qua liberatur.Item oppo.†ꝙ iſta clauſula referatur ad o-

a mnia,l.alimenta.§.j.de ali.⁊ ciba. leg. Sol. Refertur[a] ad omnia, que fuerunt principaliter in oratione poſita, vt ibi: ſed hic non fuit principaliter in oratione poſitum, ſed cauſa demonſtrationis,vt ſupra dixi.

ADDITIO.

a ALEX.¶Sol.Refertur. Facit ad no.per Bart.in l.Centurio. in iij.queſt.princip.in verſi.quero circa predicta,dixi ꝙ ſi iſta,⁊c. de vulga.⁊ pupil.⁊ in l.ſi cui.§.ſi a filio.de leg.j.

a §. Caio. [a]Legatum liberationis porrigitur ad debitũ acceſſorie poſt teſtamentum contractum,⁊ etiã ad nouum debitum,quod primi loco ſuccedit.h.d. Opp.ꝙ legatum liberationis extinguitur per ſolutionem, l.quod mihi. ⁊ l. non ſolum. §. liberatio. ſ. eod.ſed hic non durat debitum, ſed eſt extinctum per nouationem. Solu. aliud in ſolutione vera, vt ibi,⁊ aliud in ficta,vt hic.

ADDITIO.

a ALEX. ¶Caio.De iſto tex.habet̃ p bar.i l.ſi ita.de aur.⁊ ar.le.

TITVLVS IIII.

De adimendis legatis.

¶A titulo De lega.j.fuit dictum de legatis:ſed qr legata aliquando adimuntur in totum, aliquando in alium transferuntur, ideo ponit iſtam rubricã.Et de materia totius tituli,vide Azo.in ſumma in tit.de ademptio. lega.

LEX I.

1 ☞Actus. ſi legatur ſine itinere principaliter. nõ valet legatum.

2 Iter,eſt pars ſubſtãtialis ad actum,ſicut vſus ad vſumfructum.

Qui actu. Ademptio partis ſubſtantialis non valet.h.d.Op.ꝙ actus poſſit eſſe ſine itinere. qr ſunt ſpecies ſeparate, ⁊ differẽtes,l.j.§.iter ⁊ §.actꝰ ſ de ſeruit.ruſt.pre-

1 dio.Solue vt in gl.Quero†qd ſi nõ adimat iter, ſed actus ſine itinere principaliter legetur?Videtur ꝙ legatum valet,l.j.§.j.ſ. ſi vſuſfructus petatur. In contrarium videtur tex.in l.per ſeruum.§.j.⁊ ij.ſ.de vſu ⁊ habita. ⁊ hec eſt veritas,ꝙ non valet. Ad l.j.§.j.ſi vſuſfruc.peta. reſpondeo, ꝙ ibi reliquit vſumfructum ſine itinere,qr iter non eſt pars vſuſfru-

2 ctus.ſed eſt quedam qualitas:ſed†iter ad actum eſt pars ſubſtãtialis,ſumendo ſicut hec lex ſumit:ſicut vſus ad vſumfructum eſt pars ſubſtantialis,ſine quo vſuſfructus eſſe non poteſt.Item oppon.j.l.proxi.Solu.vt ibi dicam.

LEX II.

1 Preter, dictio, ſi precedit oratio negatiua, ponit illud, de quo prius erat diſpoſitum.

2 Teſtator ſi dicat.fundum preter vſumfructum,neqꝫ do,neqꝫ lego,an videatur relictus vſuſfruc.

1 Fundo. Si precedit†oratio negatiua, dictio preter ponit illud,de quo prius erat diſpoſitum.h.d. Opp.ſ.l.proxi.vbi vna pars tãtum nõ poteſt adimi.Sol.Hi ſunt tales partes,quarum vna remota remanet alia cum commoditate:ſed ibi ſunt tales, quarũ vna remota,alia ſine cõmoditate remanet:adeo in caſu legis precedentis ſi dicerem,actum adimo preter iter, iſta ademptio vale-

2 ret, qr iter per ſe põt commoditatem afferre. Sed pone,†ꝙ non preceſſit legatum fundi,ſed teſtator dixit ſic,fundum preter vſumfructum neqꝫ do,neqꝫ lego: an ex hoc videatur legare vſumfructum? Hec lex videtur facere ꝙ ſic:ſed non facit, qr hic preceſſit legatum fundi,⁊ ſic diſpoſitio. Pro hoc facit l.actione.C.de trãſac.quia dictio exceptiua ponitur,quando oratio negatiua precedit.⁊ no.per Dyn. in c.peccatum.de re.iur.lib.vj.facit l.j.in fi.ſ. de pign.act.facit l.Seio.§.vxori.ſ.de ann.le. Gl.eſt ſ.de leg.j.l.ſi ita legatum. quod no. (In contrarium facit l.ſi ita legatum in princi.ſ.de leg.j.dicam in dic.§.vxori.⁊ ideo non inſto hic.)

LEX III.

1 ☞Verbum,quod poteſt ſe habere ad plura tempora, intelligitur ſecundum quod prius euenerit,in cõditionibus que poſſunt ſemel tantum exiſtere.

2 Conditiones,que poſſunt exiſtere ante,⁊ poſt teſtamentum,ſemper intelliguntur de futuro.

a

1 Si quis ita. [a]In†conditionibus que poſſunt ſemel tantũ exiſtere,verbũ quod poteſt ſe habere ad plura tempora, intelligitur ſecundũ ꝙ prius euenerit,h.d. Opp.ꝙ in vltimis vo-

b luntatibus ſemper intelligatur de futuro,[b]vt j. de condic. ⁊ de-

2 mon.l.ſi ita legatum.ij.⁊ l ſolemus eo.tit. Reſpo.†ſi ſunt cõditiones,que potuerunt exiſtere ante,⁊ poſſunt exiſtere poſt,⁊ ſic poſſunt pluries exiſtere:tunc verbũ ſemper intelligitur de futuro, vt in contrario.Sed hic loquitur in conditione, que tantum vna vice exiſtere poteſt,vt mortis. Probatur hec ſol.in l.hec conditio. §.ſi.j.de condi.⁊ demõſt.quod tene mẽti.Quero,hic dicitur,ſi Titius deceſſerit.quomodo hoc intelligatur:vtrum antequam accipiat legatum,vel antequam dies legati cedat.Glo.dicit,ꝙ antequam accipiat legatum: quod an ſit verum,dicam.j. proximo §.

ADDITIONES.

a ALEX.¶Si quis.Vide quid per iſtum tex.conſuluit bar.cõſ.l.

b ALEX.¶De futuro. Vtrum conditio intelligatur de futuro. faciunt not.in l.ij.j.de condi.⁊ demonſtr.

1 ☞Verbum accipiendi,qualiter verificetur.

2 Verba ſimpliciter prolata iudicantur perinde, ac ſi eſſent ad legatarium directa.

3 Verba hec ſi non dederit,in fideicommiſſis intelliguntur, id eſt, dare non debuerit.

Dominium rei legate recta via tranſit in legatarium, ſi natura rei legate non repugnat.

4 Verba executiua relata eſſe ad heredem vel legatarium qualiter intelligantur.

§. Si quis Titio. Si verba executiua ad legatarium ſunt relata, vel ſimpliciter prolata:non dicuntur exiſtere, nec effectum habere, niſi mora heredis preceſſerit communis,vel ſpecialis: ſecus ſi verba ad heredem ſunt directa.h. d. Primo, loquitur quando verba

executiua dirigũtur ad legatarium.Secundo, quãdo ſimplici-
ter proferuntur.Tertio,quando dirigũtur ad heredem.Secun
1 da ibi,idem dicẽdum.Tertia ibi, ſed ⁊ cũ quis. ¶ †No.ꝙ verbũ
accipiendi,verificatur ſiue accipiat,ſiue per eũ non ſtet , ſiue per
eum ſtare non fingat,vt quando mora cõmittitur iure ſpeciali.
2 ¶ Secũdo† not.qñ verba ſimpliciter proferũtur,iudicatur per-
inde,ac ſi eſſent ad legatariũ directa.Pro hoc tex.⁊ gloſ.in prin.
a huiꝰ l.Tertio no.gl.ꝙ iſta vba,ſi nõ dederit,intelligũtur,ᵃid eſt,
dare nõ debuerit.¶ Op.hic dicit,ꝙ reqrit ꝙ nõ accipiat, vel mo
ra pceſſerit.Cõtra ĩ.eo.§.in fi Gl.in verb.accipiat,huius timore
dicit,dic plenius.ꝙ hic intelligat accipiat.id eſt,accipere poſſit.⁊
ſic cõcordat cũ fi.Hec ſol.nõ eſt vera,q cõtra tex.huius §.Qua-
re dic.ꝙ ibi executiua verba fuerũt relata ad heredẽ.hic ad lega
tariũ.Unde factum legatarij requirit vt cõſtituat heredẽ in mo
ra,vel cõſtituere fingatur:vt accipiat,id eſt,accepiſſe fingat. ideo
prima expoſitio verior.Dicitur in ver.idẽ dicendũ,ꝙ verba prola
ta ſimpliciter,magis ad fideicõmiſſarium videtur relata, quã ad
heredem.Hoc videtur contra gl.in l.precibus.C.de impu. ⁊ alijs
ſubſti.vbi verbũ. ſubſtituo, quod eſt cõmune, in dubio per fidei-
commiſſum intelligitur,vt ſic heres det,nõ ꝙ accipiat ſua manu.
Solu.Ibi eſt ideo,q omni tẽpore iure directo valere non poteſt.
Uel aliter,hic quo ad aliud accipitur ; quã quo ad directã vel fi-
deicõmiſſariam ſubſtitutionẽ.Nam hic cõſtat omnino fideicõmiſ
ſariam eſſe ſubſtitutionẽ.Ad vltimã partem opp.de l.quidam in
prin.ad Trebel,vbi videtur nõ ſufficere diẽ legati cedere,niſi fiat
3 reſtitutio,cũ verba ad heredem dirigũtur.Sol.† Ibi loquitur in
fideicommiſſo vniuerſali, hic in fi.loquitur in legato particulari.
Ratio eſt,nam iſta verba,ſi nõ dederit, intelligũtur id eſt,dare
non debuerit,ſed in legatis particularibus ſtatim cedit dies le-
b gati : ⁊ dominiũ legati tranſit immediate in legatariũ recta via,ᵇ
ſi natura rei legate non repugnat,merito iſta cõditio verificatur
ſtatim:ſed in fideicõmiſſo vniuerſali nõ tranſit dominiũ. niſi facta
reſtitutione,quã quis nõ tenetur facere,niſi petatur. Ideo aliter
iſta verba intelligũtur in vniuerſali legato,quã in pticulari.Sed
contra hoc opp.ſ̃.ver.idẽ dicendũ. Sol.hic in maiore, ibi in mi-
4 nore,ſecũdũ Iac.de Are.in d.l.quidã ita.Tu† diſtingue, aut ver-
ba executiua referũtur ad legatariũ.⁊ tunc requiritur ꝙ heredis
mora,vera, vel ficta precedat,vt §.iſto.in prin.⁊ verſic.idẽ dicen-
dum.Aut referũtur ad heredẽ:⁊ tũc aut in legato particulari,⁊
ſufficit diẽ legati cedere,vt in verſ.ſed ⁊ cum quis. Aut in legato
vniuerſali,⁊ tũc requiritur reſtitutio,l.quidã ita.ad Treb. Aut
dubitatur ad quẽ ſunt verba relata,⁊ in dubio ad legatariũ videẽ
tur relata vt in verſic.idem dicendum.⁊ in gloſſ.ipſius.in princip.

ADDITIONES.

a ALEX.¶ Intelliguntur.Et hunc tex.in hoc alle.pro no.Rom.
in conſ. cccxij. incip. circa propoſitam conſultationem inquan-
tum queritur an,⁊c.in ij.dubio.
* CLAV.DE SEISS. Adde Alex.conſ.iij.vol.j.
b ALEX. ¶ Recta via.Dic melius vt per Barto.in l.cum filio.
ad fi.de lega.j.⁊ vide ĩ.eod.in l.ſi legatum.§. j. plenius per Imol.
de hac materia,in dic.l.quidam.

* **§.Si quis ita.** *Quando ex facto legatarij poteſt damnificari heres,cogitur legata-
rius ei cauere de illo non faciendo.hoc dicit.Simile vidiſtis ſ̃.de
leg.ij.l.iij. in fi.cum l.ſeq.⁊ l.fideicommiſſa. §.interdum.eod.titu.
Oppo.ad iſtum.§.ſupra de lega.iij.l. fideicommiſſa. §.ſi quis de-
cem,⁊ l.j.§.ſi cui ita,infra,vt le.no.ca. Sol. Ibi damnificatur he-
res ex facto legatarij,tamen hoc legatario prodeſt principaliter
hic vero ſecus,vnde non debet cauere ibi:ſed hic ſic.

ADDITIO.

* CLAV.DE SEISS.¶ Si quis ita.Ad intellectũ huiꝰ §.vide
ꝙ dicit Alex.in l.qui abſenti,§.j.ĩ.de acq.poſ.⁊ ibi ẽt are.circa fi.
1 ☞ Incertitudo perſonarum vitiat ademptionem,ſicut legatũ.
2 Actio ⁊ exceptio regulantur eodem modo.

a 1 **§.Si duobus.** ᵃIncertitudo† perſonarum vitiat ademptionem,ſicut vitiat legatum,
hoc dicit,prout in litera habetur,vtriq;:ſi vero eſt neutri,dicit e-
2 conuerſo,non vitiat ademptionem.Uel aliter:† Illud,quod facit
actorem in petitionem ſuccumbere,facit ſuccumbere reũ in exce-
ptione.Nam ſi peto Titium legatum mihi,⁊ non poſſum proba-
re de quo teſtator ſenſerit,ſuccumberem,l.duo ſunt Titij.ſ̃.de te-
ſta.tut.idem in reo,ſi heres dicit legatum ademptum Titio. ⁊ nõ
poteſt probare de quo Titio ſenſerit teſtator,ſuccumbet. Facit
l.j.§.Labeo.de flum.⁊ quod dixi in l.j.de excep. Oppo. nam hic
aliqua litera dicit,neutri,⁊ contradicit litere. vtraque vtrique.⁊
litera eſt vera.Nam ſi dicit,neutri,verum eſt in effectu,quia neu-
ter exigere poteſt.Si dicit,vtrique,verum eſt,ſi heres vult:q he-
res habet facultatem ſoluendi,cui vult debitũ , ⁊c. Dicitur hic,
iſta ademptio non valet.Contra in l.ſi fuerit.de rebus dubi.Sol.
Ibi fuerunt legate due res,hic vna,⁊ ibi plene dicitur. Item op.
de l.ſi quis ſeruum.§.ſi inter.ſ̃.de leg.ij.Sol.Neutri debetur he
rede nolente ſoluere,ſed eo volente ſoluere,vtrique debetur,
eſt,ei quem eliget,⁊ ſic intelligitur.Diuerſitas iſtius habetur
gloſ.magna,ibi,contra ſupra,de in rem verſo.ſed ibi erat
de iure vtriuſque,hic erat dubium de ipſo iure.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si duobus.Nota ex iſto tex.ꝙ actio ⁊ exceptio re
lantur eodem modo.¶ Adde dominum meum Socin.in l.
excep.vbi per hec dicta Bartol.dicit,dicta in regula, non
de reg.iur.j.habere locum vbi eſt eadem ratio.Et vide etiam
lin.in proe.Decreta.in gloſ.j.
1 ☞ Ademptio ſi refertur ad rem,videtur adimi omnis diſpoſitio
facta circa illam rem,non ſi refertur ad ius.
2 Clauſula derogatoria in ſtatutis poſita,vt tollat ſtatutum
ciendum eſt,an referatur ad rem.an ad ius.

1 **§.Si titio fundus.** Si† ademptio refer-
tur ad rem,videtur
mi omnis diſpoſitio facta circa illã rem.hoc dicit.Et eſt no
ibi,ſpecialiter dixerit quia ademptio refertur ad rem,non ad
legati conditionalis. Dic,ſi teſtator diceret ſic,legatum
ſub conditione adimo, tunc refertur ad ipſam diſpoſitionem
eſt, ad actum legandi,non ad rem , ⁊ ſi ex primo legato
2 Hoc eſt bonum† pro ſtatutis , in quibus eſt clauſula
ria.Nam reſpice,an referatur ad rem vel ad ius,quo

§.Conditio. Non ſolum quod legatur,ſed
ad qualificandum legatum
poteſt adimi.hoc dicit. In gloſ.ibi arg.contra l.ſi aliꝫ.
ſecundum Roffre. In eadem gloſ.ibi l.j.Sed ibi adiungebat
non legabat,nec adſcripſerat.
1 ☞ Dictio taxatiua,duntaxat,in legato, inducit ademptionem
in reſiduo.
2 Correctio legum non inducitur ex dictione taxatiua tantum

a 1 **§.Cum titio.** ᵃDictio† taxatiua in reſiduo
emptionem inducit. h.d. I
habemus in dict.taxatiua,tantum,in l.rationes.in fine.⁊ ibi
C.de proba.ſecundum opin. Azo.que eſt veriſſima per hũc te
b Idem in dictione taxatiua ſolum,ᵇvel,ſolummodo,vt C.de tri
c l.ſi quidem.facit ꝙ dixi in fi.l.ſi cũ dos.ſ̃.re.amo. An ex dictione
2 taxatiua† tãtum,inducatur legis correctio , vt ſi vnum ſtatutum
pro vno maleficio imponit penam mille librarum,aliud ſtatutum
pro eodem maleficio imponit penam legis tantum,vel duntaxat
an ex hoc inducatur correctio: Tex.videtur cum glo.ꝙ non
ob es.C.de predi.mino.l.contractus.j.de reg.iur.cum gl.
ui nomine,j.de vſucap.cum gloſ.iſtarum legum.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Cũ Titio.Adde bar.in l.ſi cum dos.
b ALEX.¶ De dictione taxatiua ſolum,⁊c.not.
tum ſolum,ſolummodo vide Bart.late in l.ſi con
in ix.q.prime partis,⁊ Bartol hic,alle. Imo,⁊ ſequitur
ro.§.de viro.ſoluto matrimonio.
c AND.BAR. ¶ An ex dictione.Et vide Ioan.de Imo.in l.
ro.§.de viro.ff.ſolu.mat.Et quid de dictione,non obſtante,
gloſſ.de here.que ab inte.§.j.in authen. ⁊ Bart.in extra
mendum in verſicul.non obſt.
1 ☞ Legata ⁊ fideicommiſſa reuocantur nuda voluntate,vel ta
ta,⁊ grauiſſimis inimicitijs.
2 Teſtamentum quando cenſeatur reuocatum ipſo iure , vel reuo
cetur ope exceptionis,ex inciſione teſtamenti.
3 Inimicus capitalis dicitur,qui occidit conſanguineum: vel accu
ſat de crimine capitali,vel minatus eſt ſe occidere.
4 Inimicitia grauiſſima dicitur quando eſt lis omnium bonorum
vel facta eſt iniuria.
Atrox iniuria que dicatur.
5 Pace facta non poteſt opponi exceptio illius inimicitie.
6 Exheredatio filij iuſte facta,videtur adempta , ſi pater ſe recon
ciliauit cum filio.

a 1 **§.Non ſolum.** ᵃNuda† voluntate,vel tacita,⁊ gra
uiſſimis inimicitijs,legata ⁊ fideicom
b miſſa reuocantur,ᵇque his ceſſantibus reſtaurant.h.d.¶ Dici
c tur,hic nuda,⁊c.Declara nuda,vt in gl.Tunc oppo.ᶜC.de teſta
l.hac conſultiſſima.§.ſi quis autem ⁊ l.ij.ſupra de inu.teſt.
vt in gl.Sed contra hoc opp.de l.cum quidam.j.de his quib.
indi.⁊ l.noſtram.C.de teſt. Gl.que eſt hic,dicit, legata ⁊ fideicom
miſſa reuocari ſine ſolennitate,⁊ ſine facto:ſed in heredis inſtitu
tione reuocanda requiritur factum,quod deleat,vel cancellet,
2 linum concidat,⁊ tunc reuocatur ipſo iure.Ad illud† quod gl.
dicit , ꝙ quando linum conciditur , teſtamentum rumpitur ipſo
iure,male dicit,⁊ contrarium not.per gl.in d.l.noſtram.C.de teſt.
que dicit quod ope exceptionis. Idem not.in l.hereditas.C.
his quibus vt indi.Alibi habetis gl.que diſtinguit,⁊ melius
incidit

Inciditur ante teſtamentum perfectum, ⁊ reuocatur ipſo iure: aut
poſt teſtamentum perfectum, ⁊ tunc ope exceptionis. Ita not. gl.
ff. de teſt. l. ad teſtium. §. ſi ſigna. ⁊ per Cyn. in d. l. noſtram. ¶ Itē
dicitur in gl. ꝙ requiritur factum, vel ſolennitas. Contra, imo vo-
bi factum defuncti interuenit non ſufficit, vt ſ. eod. l. ex parte. Gl.
dicit ibi interuenit factum quia incipit aliam voluntatem facere:
ſed predicta loquuntur, quando factum interuenit circa ipſum
corpus teſtamenti. ⁊ bene dicit Cyn. De hoc ponit gl. vnam lon-
giſſimam diſtinctionem in dic. l. noſtram. C. de teſta. ⁊ in l. heredi-
tas. C. de his quibus, vt indig. Dicam in l. j. ff. de his que in teſta
mento del. ¶ Dicitur hic, † capitales inimicitie, ⁊c. quero quę di-
cantur capitales inimicitie? Videte, intelligo capitalem inimici-
tiam, quantum eſt in propoſito, ſi quis interfecit meum conſan-
guineum vel affinem, l. lege Cornelia in princi. ſ. de iniu. adeo ꝙ
repellatur a teſtimonio, ⁊ a conſimilibus. Idem ſi non occidit, ſed
de capitali crimine accuſauit, l. qui cum maior. ſ. de bon. lib. per
totam legem. Idem ſi non accuſauit, ſed minatus eſt interficere,
vt not. in l. licet. ff. de arbit. ſecus tamen videtur, ſi auxilium pre-
ſtiterit contra eum in cauſa capitali, ar. l. qui cum maior. §. pe.
Sed † que dicantur inimicitie grauiſſime[e]? videte inimicitie gra-
uiſſime ſunt cauſe ciuiles omnium bonorum. vt Inſtit. de excu.
tut. §. item propter litem. ⁊ l. propter litem. ff. de excu. tut. Idem
puto in omnibus caſibus, in quibus dicitur fieri atrox iniuria,
quos habes, in l. pretor. §. atrocem. cum l. ſeq. ſ. de iniur. ⁊ Inſtit.
de iniur. §. atrox. Sed que dicitur atrox iniuria? hic eſt oſtenſum
qualiter intelligatur, ⁊ quomodo, dixi in l. licitatio. §. quod illici-
te. ſ. de publica. Vltimo † proxi. l. quod ſi iterū. facit ad multa, [f] ꝙ
poſtquam facta eſt pax, non poteſt opponi [g] exceptio illius inimi
citie, intelligo pacem eſſe factam tacite, vel expreſſe. Itē nota. † ꝙ
ſi pater exheredauit filium ex iuſta cauſa, ſi poſt reconciliauit ſe
cum eo, illa exheredatio videtur adempta.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Non ſolum. Vide ad limitationem huius §. quod
no. Bart. in l. ſi inimicitie. de his quibus vt indig. ⁊ tene menti,
Item limita, niſi inimicitie ſuperuenissent abſqꝫ facto legatarii,
tex. eſt not. ⁊ ibi bar. in l. cū in tabulis. §. j. ſ. de his quib. vt indi.
b ALEX. ¶ Reuocantur. Et adde ꝙ licet teſtator faciat codicil-
los, ⁊ non adimat, tamen tacita ademptio durat. l. filio. §. Seia. ⁊
ibi Bartol. ſ. eod.
c ALEX. ¶ Tunc opponi. Et vnum tene menti quod dicit Bal.
in materia, quem omnino vide in l. athlete. §. dat remiſſionem. de
excuſ. tutorum. per illum text. quod nota.
d ALEX. ¶ Quero. Quis dicatur capitalis inimicus, adde quod
habetur in cap. bone memorie Maguntiñ. de elec. ⁊ quod no. in
c. ſtatutum de reſcrip. in vj. ⁊ quod no. in c. paſtoralis. de re iudi. ⁊
no. in l. licet. ff. de ar. Imo dicit. tex. not. ſecundum Anto. in c. acce
dens. el ij. vt li. non conte. ꝙ capitales inimicitie probantur, quā-
do probatur aliquem retinere bona, ⁊ vxorem alicuius, ⁊ ſic non
ſolum ex morte, vel ſanguine proprio, ſed etiam bonorum, ⁊ ſic ſe
cundi ſanguinis ſecundum An. vbi ſ. ⁊ vide glo. in authen. de te
ſti. §. ſi vero quis in verſ. de crimine. ⁊ Bar. ⁊ ibi dixi aliquid in l.
iij. in princip. ff. de teſt. dicit etiam Bal. in authenti. ſi dicatur. de
teſti. ꝙ remittitur arbitrio iudicis. ⁊ vide Bal. in l. j. in fi. C. ſi qua
pred. poteſta. ⁊ vide no. in l. procuratorem, C. de proc. ⁊ ibi per
Guil. de Suza. ⁊ Bal. ⁊ Ang. in l. is qui reus. de publi. iudic. Et
quomodo probentur inimicitie vide Bal. per illum tex. in l. liberi.
C. de inoffi. teſt. ⁊ alibi dicit ipſe in l. i ipſius. C. fa. erciſ. ꝙ ſi quis te
netur in vinculis, preſumitur inimicitia, que ſemper durare pre-
ſumitur, niſi contrarium probetur ⁊ idem dicit in authen. ſi dica
tur. ⁊ idem Bal. in l. non ignorabit. C. ad exhi. ⁊ teſtis ſuper inimi
citia debet reddere rationem non interrogatus, prout Bald. in l.
iij. C. de teſtib. ¶ Adde quis dicatur capitalis inimicus. Bald.
conſil. cccxvj. iiij. lib. ⁊ conſil. cccxxxix. iiij. lib. ⁊ quando inimicitia
preſumatur durare, per eundem conſil. clxj.
e POMA. ¶ Sed que dicantur inimicitie grauiſſime. Vide bart.
conſilio lxij. in j. volum. alias in iiij.
f ALEX. ¶ Facit ad multa. no. ꝙ ſi ſtatutum permittit quē im-
pune offendi, videtur permittere eundem occidi poſſe. Vide Jo.
And. in addi. Spe. in tit. de homi. §. j. in fi. ver. Idem dixit. ⁊ con-
ſuluit Bal. in conſil. incip. ſtatuto caſtri plebis. ⁊ vide quod ha-
betur in l. nec in ea. ſ. de adulte. ⁊ ibi Bart. ⁊ Bal. in ſuo peculio.
in ver. bannitus. contrariū dicit, videlicet ꝙ aut talis eſt exbanni
tus crimine quod ingerit penam mortis ⁊ ſtatutum permittens
ꝙ poſſit offendi, videtur permittere ꝙ poſſit occidi, ſecus ſi nō ſit
bannitus ex crimine ingerente mortem. ⁊ idem dicit Guli. de Su
za. in quibuſdam ſuis allegationibus, per l. Pedius. ibi, ex quali
tate. de incen. rui. naufra. ⁊ in l. ſi preſes. de penis. Et ſi poteſt im-
pune offendi poteſt etiam capi, ⁊ ad iudicem duci. Bald. in l. fi. C.
de exhiben. reis. Et ſi mādo vt quem vulneres, tu occidis, teneor
de occiſo. d. c. fi. ⁊ notat Bal. in l. cū mandati. C. māda. ⁊ hic teneo
opin. Bar. quam ſequitur Jo. And. i Spe. in tit. de cōſtit. §. j. poſt
Marti. de Fano. ⁊ ibi reſpondet ad rationem Bald. per l. capita
lium. in §. in exulibus. de pen. vide Joā. And. in dicto loco. Item
quando ſtatutum permittit occidi, etiam vulnerari permittere
videtur, ſecundum Cy. in l. j. C. que ſit longa conſue. facit quod di
xi in l. j. C. vnde vi. ⁊ vide Ange. ⁊ Imo. in l. in ſuis. de lib. ⁊ poſth.
⁊ quod not. bal. in l. ſi quis non dicam rapere. in princip. de epiſ.
⁊ cleri. ¶ Adde, an ſi ſtatutum permittat offendi, permittat etiā
occidere. Ange. conſi. cclxxxvij. Paul. de Caſtr. conſil. xxiiij.
g ALEX. ¶ Non poteſt opponi. Et iſta faciunt ꝙ ſi cum inimico
eſt facta pax, non repellatur a teſtimonio. de quo per Inn. in c. cū
oporteat. de accu. ⁊ per gl. in c. per tuas, de ſimo. in verſ. capitales,
⁊ not. Inn. in c. cum te. de re. iu. ⁊ quod no. Bal. in l. preſcriptione.
C. ſi contra ius. dixi poſt Bar. in l. iij. §. j. ff. de teſtibus. Adde, an
inimicus reconciliatus poſſit eſſe teſtis. Rom. conſil. clxxxvj.

LEX V.

Sicut Dicitur hic, ꝙ tranſlatio in alium inducit
tacitam ademptionem. Contra, imo videtur
ꝙ ambo concurrūt ad legatum. Inſti. de leg. §. ſi eadem
res. ⁊ ff. de leg. iij. l. re cōiuncti Gl. ſol. ꝙ continet adēptionem, pro
parte, vel, ait, diſtingue vt dicit in l. ſi plurib. ff. de le. j. do. Dyn. di
cit, ꝙ hoc nō eſt verum, imo cōtinet adēptionem in totū, vt hic in
tex. ⁊ ſ. l. proxi. Ad cōtrarium rūdeo, ꝙ ibi legat ſecūdo, ſine cōme
moratione primi legati: hic vero ſecundū legatū fit ſub cōmemora
tione primi. hoc probat. ſ. de cōd. ⁊ dem. l. nō ad ea. Iſtud dictum
a Dy. eſt contra caſum[a] l. Jul. in prin. ff. de here. inſt. ⁊ l. triplici. de
verb. ſig. Dicūt quidā, ibi loquit in hereditate que difficilius adi
mitur. hic vero in legato, arg. ff. in l. iij. in fi. Videte, iſtud nō eſt ve
rum. Nā qū adēptio fit in volūtate ſolēni, eodē mō valet in here-
ditate, ſicut in legato, l. hrdes. §. ſed ⁊ ſi notā. ff de teſt. ⁊ ꝙ no. ff. e.
l. iij. §. fi. Quare teneamus qd gl. dicat bene, niſi aliud appareat, ſe-
cundū diſtinctionē d. l. ſi pluribus, ff. de le. j. Nō obſtat. l. nō ad ea.
alle. per Dyn. q2 ibi fiebat tranſlatio in eandē perſonā: hic in aliā,
que facilius preſumit, vt not. in ſimili in l. j. §. fi. ſ. de ſtipul. ſeruo.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Eſt contra caſum. An ⁊ quando videatur legatum
ademptum, habetur per Cyn. in l. ſi Fortidianum. C. de lega. per
Bar. in d. l. re coniuncti. circa prin. de le. iij. ⁊ in d. l. non ad ea. ⁊ vi
de Bartol. in l. alumne. §. j. ſ. eod. ⁊ Imo. in d. l. Julianus, in fin.
¶ Et vide Alex. in conſil. clxix. ⁊ in conſil. clxxj. in v. volumi.

LEX VI.

1 Lex magis ſequit naturam vltime voluntatis, quā cōtractū.

Tranſlatio. Not tex. ibi nam cum dico. Itē
not. tex. ibi, item ſi pro fundo x.
legentur quod tene menti, q2 valebit ad multa opp. ⁊ vi-
detur, ꝙ iſti ſint duo rei debendi. l. iij. ſ. de duobus reis. in princ.
Reſpon. ibi loquitur in contractibus qui dependent ex volunta
te duorum, debitoris ⁊ creditoris. vnde non eſt veriſimile, ꝙ cre-
ditor voluerit a primo debitore recedere, niſi aliud appareat iu-
re nouationis: ſed hic loquitur in vltimis voluntatibus, que de-
pendent ex voluntate vnius teſtatoris. Unde non eſt veriſimile
1 ꝙ voluerit duos grauare. Hec ſol. patet hic in tex. †. In aliis au-
a tem diſpoſitionibus magis ſtarem[a] ei quod dicitur in vltimis vo
luntatibus, quam quod dicitur in contractibus.

ADDITIO.

a ¶ Starem ei. Et ſic ex hoc ſentit Bart. ꝙ lex magis ſequitur na
turam vltime voluntatis, quam contractum. Et ita ponderat
Aret. in c. ſicut. tit. de proba. ⁊ in c. fi. de conſtit.

LEX IX.

1 Legatum quantitatis in dubio, an videtur duplicatum, vt
debeatur bis, vel tantum ſemel.
2 Mutuaui tibi centum, ⁊ apparet: item apparet ꝙ promiſiſti cen
tum ex cauſa mutui, intelligitur de eiſdem centum que mutuaſti.

Cum centum. Si quātitas bis relinqua
tur, bis debetur, niſi ani-
mo adimendi ſecunda voluntas fuit expreſſa. h. d. ⁊ eſt
1 aliquantulum ſubtilis. Quero, † dicitur hic, ſi teſtator
voluerit duplicare, legatum erit duplicatum, alias non: quid in
dubio? Gloſ. diſtinguit, aut legatum quantitatis duplicetur in
a eodem teſtamento, ⁊ tunc non intelligatis duplicatū:[a] ſecus ſi in
diuerſis ſcripturis, q2 tunc videtur duplicata quātitas. h. d. Jac.
de are. videtur ſentire contra iſtam gl. hic, ⁊ eius opin. plus pla-
cet. Nam hic in fin. legis dicitur, idem eſt ⁊ ſi in codicillis id fuerit
factum. Et ſic non videtur curare an in eadem voluntate, vel di-
uerſis fiat. Quare dicit Jac. ꝙ opi. gl. habet locum, quando relin
quitur bis eadem quantitas: ſecus ſi diuerſe, quia in vna volun-
tate eſt legatū plus, in alia minus: quare tūc videtur duplicare le
gatum, niſi aliud appareat. Et hic eſt caſus huius legis, ⁊ l. ſi ita
ſit ſcriptū. ff. de leg. j. ſm Jac. de Are. ⁊ ff. eod. l. iij. §. ſi quis Titio.
Cum ergo ſit alia cauſa in primo caſu quā in ſecūdo legata diffe-

runt ſecundum plus ⁊ minus. In vno enim ſcilicet, in primo ca-
ſu, eſt plus quam in alio, ſcilicet ſecundo: ideo, q2 eſt plus in vno
legato, quam in alio in quantitate: videtur duplicatum legatum
etiam in eadem voluntate. Iſtud videtur eſſe magis conſonū iuri
⁊ veritati. Et hoc verū ſi intelligamus legatū factū ſimplicit' eſſe:
ſecus ſi ſecundū fieret per relationem ad primum: vt ſi dico, cen-
tum que pure legaui, lego ſub conditione. Nam tūc, licet dictio,
que, poſſit facere ſimplicem relationem, ⁊ poſſit facere propriam,
vt no. hic in j. glo. in dubio intelligitur de propria, ⁊ vera relatio-
ne. Hoc probatur in l. Iulianus. ff. de hered. inſtit. ⁊ l. triplici. §. j.
j. de verb. ſignifi. vnde intelligendo, ꝙ hic fuerit relictum ſecun-
dum legatum, per relationem ad primum, verum diceret iſta glo.
q2 tunc in hac l. non videtur duplicatum legatum. tamen contra
Iac. de Are. facit l. Sempronius. ff. de leg. ij. Sol. Ibi ſunt due vo
luntates, que habentur loco vnius, ⁊ ideo nō apparet que volun
tas fuerit prima, ⁊ que poſterior, ⁊ conſtat teſtatorem tantum ſe-
mel reliquiſſe: ideo in dubio eligimus ꝙ eſt minus, vt ibi: hic vero
conſtat teſtatorē pluries legaſſe. ¶ Et ideo pro declaratione hu-
ius materie quedam habent hic diſtinctionē per Dy. quare ple-
b nius diſtingue[b] ſic. Quādo alicui pluries relinquitur quantitas,
aut a diuerſis heredibus, aut ab eodē. Si a diuerſis, a quolibet
debetur inſolidum, l. ſeruo alieno. §. ſi quis a primo. ff. de leg. j. niſi
illi diuerſi heredes haberentur loco vnius, vt inſtituti ⁊ ſubſtitu
ti, vt ibi no. Si vero ab eodem, ⁊ tunc aut in diuerſis voluntati-
bus, aut in eadem. Si in diuerſis, aut legatū eſt ſimplex, ⁊ in du-
bio videtur velle duplicare legatum, l. quinquaginta de proba-
tioni. niſi ſint due voluntates, que loco vnius habentur, l. Sem-
pronius. ff. de leg. ij. Aut legatum eſt ob vnam ⁊ eandem cauſam,
⁊ tunc ſtatur vltimo legato l. libertis quos. in prin. de alimen. ⁊
ciba. leg. Sin vero relinquitur in eadem voluntate, tunc aut vtrū
que legatum continet tantundem, aut non. Primo caſu non pre-
ſumitur, ꝙ voluerit duplicare, niſi probetur, l. plane vbi. §. ſed ſi
non corpus. ff. de leg. j. Si vero non continet tantundem, tūc aut
ſecundum legatum eſt factum per relationem ad primum, ⁊ tunc
c ſtabitur vltimo tantū[c] ita poteſt intelligi hic, ⁊ gl. hic poſita. Aut
ſecundum legatum eſt factum ſimpliciter, ⁊ preſumitur teſtato-
rem voluiſſe duplicare, niſi aliud appareat per verba expreſſa, vel
per dictionem taxatiuam, l. ſi ita. ff. de leg. j. ⁊ l. iiij. §. cum Titio. ff.
2 eod. Ita debes intelligere iſtam materiā. ¶ Et iſta materia †po-
teſt induci ad queſtiones. Apparet ꝙ mutuaui tibi centum. Itē
apparet, ꝙ poſtea promiſiſti centum ex cauſa mutui: an intelligi-
tur de illis centum mutuatis, an de alijs centum? Et ꝙ de eiſdem
centum intelligatur, videtur gl. in l. triplici. j. de verbo. ſignifica. ⁊
3 dixi in l. plane §. j. ff. de lega. j. Et hoc †quando pluries relinqui-
tur quantitas. Sed ſi ſpecies pluries relinquatur, non dico hic,
d ſed dicam[d] in l. Meuius. §. eum qui. ſupra de lega. ij.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Non intelligatis duplicatum. Et intellectū Iac. de
are. ⁊ Bartol. hic ſequitur Paul. de Caſtr. in l. plane. §. j. de leg. j.
⁊ ibi etiam Bald. ⁊ Iaco. de Are. ⁊ etiam ita tenet Pet. ibi, licet
non alleget iſtum text. adde Spe. in tit. de teſta. §. j. verſi. item po-
ne an inſtituerit filium.
b ALEX. ¶ Plenius diſtingue. Sequitur Paul. de Caſtr. in d. l.
plane. §. ſi eadem, tamen ille tex. in §. j. loquitur quando quantita
tes erant diuerſe, nimirum ergo, ⁊c. per hanc legem, ⁊ ſic non pro-
bat dictum. Unde niſi aliud conſtet, videtur idem in legato ſpe-
ciei. l. ſi tibi homo. §. j. ⁊ quod ibi Bart. de leg. j. iuncto §. ſi eadem,
tamen pro opinio. Bart. eſt caſus in l. ſi a pluribus. §. j. ⁊ ibi latiſ
ſime per Dy. ⁊ Bart. de leg. ij.
c ALEX. ¶ Stabitur vltimo tantum. Facit l. Lucius. §. impube
rem. cum ibi not. de leg. ij. ⁊ quod not. bar. in l. ij. §. fi. de do. preleg.
d ALEX. ¶ Sed dicam. Et dixi poſt Imo. in l. plane. §. ſi eadem.
de lega. j. per Dyn. ⁊ per Bar. late in d. l. ſi pluribus. §. j. de leg. ij.

LEX X

1 ☞ Conditio tacita, que venit ex diſpoſitione teſtatoris, impedit
transmiſſionem: ſecus eſt ſi venit ex neceſſitate, quia non impedit.
2 Reſolutio conditionalis in contractibus non facit primum con
tractum conditionalem, ſed in vltimis voluntatibus ſic.

SI legatum. Ad hanc legem opp. ꝙ adēptio
conditionalis non impediat trāſ
miſſionem, vt l. ſi penum. j. quādo dies legat. ced. Solue
vt ibi per Dyn. ⁊ ibi plenius dixi, q2 ibi loquitur de conditione,
1 que extitit in ipſo actu moriendi: hic ſecus. Item oppon. †tacita
conditio non impedit tranſmiſſionem, l. conditiones que extrinſe
cus. j. de condit. ⁊ demonſtr. ſed hic eſt conditio tacita, ergo, ⁊c.
Sed conditio tacita non impedit tranſmiſſionem. Uerum eſt de
ea conditione, que venit ex neceſſitate: ſecus ſi venit ex diſpoſitio-
ne teſtatoris, vt hic, ⁊ l. quod pure. j. quando dies leg. ced. Item
2 opp. ſupra pro emptore. l. ij. §. ſi in diem. Breuiter †ſolue, aliud in
contractibus, aliud in vltimis volūtatibus. Nā in contractibus
reſolutio conditionalis, non facit conditionalem primum con-
ctum, ſed in vltimis voluntatibus ſic, vt not. in l. cōtraria. ſed ...
nius in l. ij. §. j. de in diem addict. in gloſ. magna. habetis in l. ...
bus diebus. §. quidam Titio. de conditio. ⁊ demonſtra.

1 ☞ Dominium in legato quantitatis non tranſit recta via in le-
gatarium, tamen ſtatim incipit deberi.

§. Quod ſi ita legatum. De materia hu-
ius §. habu...
ff. eo. l. iiij. §. j. hic dicitur. ſi decedat antequam dies lgati cedat. ...
tra, imo debet intelligi, ſi deceſſerit antequam accipiat, ſicut in fi-
1 deicommiſſo vniuerſali, l. quidam ita. j. ad Treb. ſed hic eſt lega-
tum quantitatis, in quo non tranſit dominium recta via, ſicut in
fideicommiſſo vniuerſali. Reſpond. licet dominium non tranſeat
recta via, tamen ſtatim incipit deberi: ſed in fideicommiſſo vniuer-
ſali eſt plus, quia requiritur acceptatio fideicommiſſarij, ...
ctum: ideo quia illud poteſt continere damnum, ſed lega-
iſtud tantummodō lucrum,

LEX XI.

1 ☞ Electio in legato generis, an ſit legatarij.

QUi hominem. Opp. ſupra eodem l. ...
ſolum. §. j. Reſpond. ...
legato alternatiuo, hic in legato generis. Induc...
hanc legem ad queſtionem, ꝙ in legato generis eſt elect...
rij. De qua habetis ſupra de legatis primo, l. legato ge...
⁊ l. heredes. §. non tantum. verſ. ſi incerto, ſupra. famil. ...

LEX XIII.

1 ☞ Uerbis teſtatoris ſtatur in adimendo id, quod ab ipſo con-
ceditur.
2 Quis admittitur ad probandum contrarium eius quod te-
ſtator aſſeruit.
3 Statutum ſi aufert ex cauſa in eo inſerta beneficium alicui, ...
aſſertioni non ſtatur.

1 **DIui.** In adimendo †id, quod a teſtatore conceditur,
verbis teſtatoris ſtatur. h. d. Op. de l. iij. §. ...
pra ad Sylla. vbi dicto teſtatoris non ſtatur. Sol. ...
ſtator volebat ſolum auferre beneficium a ſe conceſſum: ibi ve...
volebat penam imponere. Item oppo. in authen. vt cum de ap-
pel. cogn. §. cauſas. vbi non ſtatur dicto teſtatoris inſerentis cau-
ſam exheredationis, niſi probetur. Solu. ibi teſtator volebat au-
ferre filio quod habebat a lege, ſcilicet, quod ſibi patri ſucceder...
hic vero volebat auferre quod a ſeipſo teſtatore habebat, ...
3 ¶ Ulterius †quero, quid ſi libertus vult probare contrarium
eius quod dixit teſtator: an debeat ſibi prodeſſe: credo ꝙ ſic,
quia ſi teſtator errans hoc dixit, ita ꝙ appareat teſtatorem ...
re dixiſſe, puto ꝙ proderit ſibi, arg. l. vltime. ff. de bonis ... fa-
3 cit l. epiſtolam. in prin. j. ad Trebe. Et iſta †tene ... que
faciunt ad multa, precipue ad ſtatuta, que auferunt beneficia al-
a teri conceſſa. Utrum ſtetur[a] cauſe appoſite in ...
probatione, ſolutionem habetis ex predictis, qu...

ADDITIO.

a IO. THI. ¶ Utrum ſtetur. Adde tu ꝙ Franciſ. de Ar...
de proba. dicit hoc dictum Bar. ſin. Et per iſtud dictum videtur
reddi dubia deciſio Bartol. in l. anibitioſa. charta vlt. j. de decr.
ab ordin. fac. vide ibi ⁊ cogita.

LEX XIIII.

1 ☞ Eccleſia contra habentem fundum eius in emphyteuſim ...
agere poſſit rei vendicatione.
2 Dominium regulariter nō probatur ex cōtractu emphyteutico.
3 Inſtrumentum treuge probat guerram preceſſiſſe,
4 Priuatio habitus, an ſequatur ad poſitionem priuationis.

a **LEgata.** [a] Que inducuntur ad diminutionem, ...
important augmentum. h. d. De hoc ...
le. j. l. legata inutiliter. ⁊ ibi per Dyn. inducitur ad plu-
res queſtiones. Et quidam ponunt hic duas. ¶ Prima, ſi ha-
2 bes †fundum in emphyteuſim ab eccleſia: modo eccleſia agit rei
vendicatione, an ex hoc probetur cōpetere rei vēdicatio eccleſie,
videtur ꝙ non, q2 inſtrumentum emphyteuſis inducitur, vt res
eccleſie diminuatur, non vt augeatur. Videte, iſta queſtio recte
intelligenti habet modicum dubij. Nam ſi quidem eccleſia ageret
actione perſonali deſcendente ex contractu emphyteutico, tunc
non poteſt ſibi referri queſtio dominij. l. ſi quis conductionis. C.
loca. ⁊ l. nec creditores. C. de pigno. actio. Sed ſi ageret rei vendi-
b catione, tunc ex inſtrumento emphyteutico non probaretur[b] do-
minium regulariter, l. ad probationem. C. loca. ⁊ no. per gl. in ...
mili, in l. ita vt vel fur. vel ita vt ſi fur. ff. commo. Hec ſunt vera ...
ſi dominus emphyteuſim eo animo recepiſſet, vt transferret do-
* minium in eccleſiam, ſecundum ea que pleniſſime dixi* in l. ſi ali-
3 quam rem. j. de acquir. poſ. Secundo Dy. †inducit iſtam legem
ad aliud, facta eſt treuga inter aliquos, vtrum ex inſtrumento
treuge, probetur guerra preceſſiſſe, vt ſic finita treuga remaneat
guerra.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

guerra.Hec lex facit ꝙ nõ.quia treuga fit ad diminutionem,non
ad augmentum guerre. Videte, non eſt dubium ꝙ ex inſtrumẽto
tregue non inducitur guerra,ſed probatur guerram preceſſiſſe:
ſicut dicimus de diuortio,l. Julianus.ſ.de diuor.⁊ in authen.qui-
bus modis na.eff.le.§.quoniam.⁊ facit quod no. in l.ſi mihi ⁊ ti-
bi.§.in legatis.ſupra de lega.j. De hoc facit quod not. dixi in l.
decem.j.de verbo.obli.Sed vtrum†ad poſitionem priuationis,ſe-
quatur poſitio habitus,habuiſtis in l.iij.§.ſi duobus ſupra eod.
titul.Non habetis hic alia.

ADDITIONES.

ALEX.℄Legata.Iſtam legem alle. Bart. in l.ij.⁊ l.⁊ q.de iu-
riſ.om.iudi.

ALEX.℄Non probaretur. An per inſtrumentum probetur
dominium,⁊ idem per dationem in emphyteuſim: adde que dixi
poſt Bar.in l.Titia j.de ſolut.adde Bal.⁊ Imo.in l.cum tale.§.
fin.de condi.⁊ demonſtr.⁊ quod not.Bal.⁊ doc.in l.cum falſa.C.
de iu.⁊ fa.ig. in §.quibus.inj. conſtit.Co. per Imo. in l. quidam
ita.j.ad Trebel.IO.FR.RV.℄Adde Spe.in tit.de loca.§.nũc
aliqua,verſi.lij.⁊ verſ.clxviij.vbi plene de q.de qua hic per Bart.
⁊ idem tenet Alex.conſil.xj.incip.viſo proceſſu.vol.iiij.

CLAV.DE SEISS.℄Dixi.Adde Bal.in l.cum tale.§.ſi.j.
de condi.⁊ demonſtrat.

LEX XV.

☞ Legatum extinctum alienatione,non reſtauratur,niſi de no-
uo probetur.

Cum ſeruus. [a]Legatum†extinctum aliena-
tione.non reſtauratur, niſi le-
gatarius nouam voluntatem teſtatoris probet.Oppo.
de l.rem.legatam.j.eod.Sol.Fateor ꝙ debet diſtingui, alienaue-
rit ſponte,aut neceſſario,vt ibi dicitur.Secundo oppo.de manu.
teſt.l.verum eſt.Sol.Aliud in relicto libertatis,vt ibi:aliud in re-
licto proprietatis,vt hic.Iſtud videtur contra tex.in l.iiij.ſ.eod.
vbi ceſſante cauſa ademptionis ceſſat ademptio. Puto,ꝙ debea-
mus ſic dicere:inimicitie, de quibus ibi loquitur, fuerunt cauſa
voluntatis teſtatoris: vnde ceſſantibus inimicitijs, preſumitur
ceſſare voluntas adimendi.Sed hic alienatio non eſt cauſa volun-
tatis ademptionis,ſed voluntas precedit, que oſtenditur per a-
ctum alienationis.Unde ſecuta ademptione,non ſequitur,ꝙ re-
maneat voluntas legandi,quia non eſt eius cauſa.

ADDITIO.

a ALEX.℄Cum ſeruus.Hũc tex.allegat,no.Bal.in l.iij.C.de le.

LEX XVI.

☞ Statutum,ꝙ campſor debet cancellare rationes,de quibus
plenarie fuit ſatiſfactũ,verificatur in eo qui ſcribit ſibi ſatiſfactũ.
Scribere ſibi ſatiſfactum,⁊ cancellare,idem eſt.

Nihil intereſt. Hec lex facit ad queſtionem
de ſtatuto campſorum, qui
1 habent ſtatutum,†ꝙ ipſi tenentur cancellare rationes,
de quibus fuit plenarie ſatiſfactum.Modo quidam non cancel-
lauit,ſed dixit, ſatiſfactum eſt mihi de omnibus integre. Certe
idem eſt hoc dicere ſeu ſcribere,quod cancellare, argu.huius le-
gis.Non ſunt hic alia.

LEX XVII.

a **Nihil probibet.** [a]Gl.opp.de l.vbi pugnan-
tia.de regulis iuris,⁊ gloſ.
ſoluit optime.

ADDITIO.

ALEX.℄Nihil probibet.Adde quod not.in l.emptor.§.Lu-
cius.in fin.de pactis.

LEX XVIII.

☞ Alienatio voluntaria omnino extinguit legatum precedens,
⁊ quando extinguatur.nume.6.
Liberalis in neceſſitatib⁹ nemo exiſtit,⁊ qualit̃ intelligat̃,⁊ n.4.
Donare improprie dicitur,dans ex neceſſitate.
Legatum quibus alienationibus reuocetur.⁊ nu.5.7.⁊8.
Legatum non cenſetur reuocatum ex pignoratione, niſi ſit pi-
gnorata pro tanto,quod non ſit ſpes luitionis.nume.11.
Donatio facta vxori,reuocatur per pignorationem, non tamen
per obligationem generalem omnium bonorum.nume.10.

Rem legatam. [a]Alienatio volũtaria o-
mnino extinguit legatũ
precedens.h.d.Nota.text.ibi hec enim diſtinctio,⁊c.
Dicitur hic,cum nemo in neceſſitatibus liberalis exi-
ſtat.gl.exponit,nemo,qui dat ex neceſſitate,dicitur donare.Con-
tra.imo quandoque quis donat ex neceſſitate, vt ſ.de tut. ⁊ ra.
diſ.l.j.§.j.⁊ l.cum plures.§.pen.⁊ ſi ſ.de admin.tuto. ⁊ l.ſi ſeruus
ſeruum.§.ſi oliuam,ſ.ad l. Aquil.Dicit gl.ibi non dicitur dona-
tio proprie,ſed improprie,⁊ bene dicit,vt plene dixi in l.j.de dona.

a ℄Sed quero[b] vtrum per iſtam donationem impropriam,de qua
loquuntur leges contrarie, reuocetur legatum? Reſpon. non,
quia ex neceſſitate fit, ergo non reuocatur, vt hac l.cum ſi.Ta-
3 men†aduerte tres caſus. Quandoque donatio fit ex precedenti
liberalitate,⁊ tunc loquitur lex iſta.Quãdoque donationem pre-
cedit neceſſitas,tunc lex iſta nõ procederet,⁊ eſt caſus in l.j.§.j.ſ.
de tu.⁊ ra.diſ.⁊ l.cum plures.§.cum tutor.de admin.tuto.Quan-
doque non precedit neceſſitas,neq; liberalitas,ſed quedam mali-
tia,vt in caſu l.ſi ſeruus ſeruum. §. ſi oliuam. ⁊ tunc putarem, ꝙ
hec lex habeat locum, quia ſufficit ꝙ ex neceſſitate non fiat. Se-
4 cundo modo intelliguntur†iſta verba poſita in fin.cum nemo in
neceſſitatibus liberalis,⁊c.id eſt, nemo, qui eſt in neceſſitate libe-
ralis exiſtit.Contra iſtam expoſitionem videtur l.ſi ego.ſ. ſi cer.
pet. Iſta expoſitio non eſt vera, quia etiam indigens poteſt libe-
ralis exiſtere. Tertio modo exponitur vt in gloſ. ſed tene pri-
c mam[c] ℄Dicitur hic,ſi ex neceſſitate alienat,quod legatum non
5 reuocatur. Sed quid†ſi aliquis alienat titulo non lucratiuo, ex
voluntate tamen, vt cauſa fenerandi, an videtur vendere ex vo-
luntate,vel neceſſitate?glo.quod ex neceſſitate,l.ſeruum quoq;.§.
fi.ſ.de procu.vbi verbum ex neceſſitate,accipitur,id eſt,titulo nõ
lucratiuo. Puto contrarium,q: hic accipitur ex neceſſitate.ſcili-
cet rei familiaris,vt hic,⁊ ſ.de leg.iij.l.fideic. §.ſi rem. ⁊ Inſti.de
leg.§.ſi rem ſuam.ſed in lege contraria aliter ſumitur. Opp.j.co.
6 l.pater inter filios.†Sol.ibi fuit relictum certe quantitatis, hic
ſpeciei.Et ideo vt liqueat iſta materia, ſic diſtingue, aut legatur
quantitas,aut ſpecies,aut ſpecies ⁊ quantitas, hoc eſt, pretium
illius ſpeciei,aut legatur aliquod ius, Primo caſu dic vt dicã j.
eo.d.l.pater.Secũdo caſu,aut iſta ſpecies alienatur ab herede, ⁊
legatum non extinguitur.l.ſeruum filij.§.ſi procula.ſ. de leg.j.ſe-
cundum intellectum gl.Aut alienatur a teſtatore,⁊ tunc aut fuit
legatum ſub conditione,qui meus erit,vel ſi meus erit,⁊ tunc re-
uocatur indiſtincte,l.ſcribit Quintus,in fin. ſ.de auro ⁊ argen.
leg.niſi aliud loco eius redimatur,l. filie.§.j.j.de condi.⁊ demõſt.
Aut legatum fuit factum ſimpliciter:⁊ tunc aut alienatio fit per
diſſolutionem ſpeciei,vel tranſlationem ad aliam ſpeciem,⁊ reuo-
catur indiſtincte,l.Scia.de au.⁊ arg.leg.quaſi res deſinat extare,
vt ibi.Aut alienatio fit re remanẽte in eſſe ſuo,⁊ tũc aut fit ex vo-
luntate,aut ex neceſſitate,vt hic,⁊ d.l.fideicom.§.ſi rẽ.⁊ Inſt. de
le.§.ſi rẽ.Si vero legat̃ ſpecies ⁊ quãtitas,hoc eſt,pretiũ rei, tunc
non reuocatur venditione legatũ.l.Lucius.ſ.de le.ij.Sed ſi alie-
natio fieret alio modo.puta per dationem inſolutum,vel per per-
mutationem,tunc eſt maius dubium,tamẽ dicerem idẽ ex illo ca-
pite,quo pretium eſt relictum,q: ſemper pretium peti poſſet ſicut
ſi relinqueretur res aliena, vel pretium rei aliene.l. non dubiũ.ſ.
de leg.iij.Si vero relinquitur ius,id eſt,nomẽ,dic vt in tex.d.l.fi-
deicõmiſſa.§.ſi rẽ.ſ.de le.iij.℄Quero.hic dicitur,de alienatione
7 totius.†Sed quid ſi alienauerit vſumfructum tñ,an reuocaſſe vi-
detur?Gl.ꝙ non,in l.iij.C.de lega.probatur in l.ij.de condi.inſtit.
8 Sed†quid ſi alienauit partem rei?Certe pro illa parte extinguit̃
legatum ſecundũ precedentẽ diſtinctionẽ.l.ſi ex toto.ſ.de lega.j.⁊
9 Inſti.de leg.§.ſi rem ſuam.Sed†quid ſi pignorauit? Reſpon.non
videtur reuocari,vt Inſti.de leg.§.ſi rem.circa medium.⁊ l.iij.C.
b de leg.ſecus in donatione facta vxori,[b]que per pignorationem vi-
det̃ reuocari,vt no.C.de leg.in d.l.iij.⁊ l.ſi.§.pe.j.de dona.ꝙ no.q:
10 ſi reuocatur,ergo non cõfirmatur morte. † Sed an[c] hoc habeat
c locũ in obligatione generali,ſi aliquis donat vxori aliquid,⁊ poſt-
ea obligat;omnia bona ſua.an per iſtã generalẽ obligationem vi-
detur reuocata donatio? Puto ꝙ non, q: non videtur ea mente
obligatum vt reuocetur donatio.l. cum hic ſtatus.§.ſi maritus.
de dona.inter vi.⁊ vxo ⁊ q: obligatio generalis nõ afficit ita rem
ſicut ſpecialis quo ad hoc,arg.l.eſt differentia.ſ.in quibus cauſ.
11 pig.taci.cõtraha.Et predicta†omnia intelligo vera, niſi res eſſet
obligata pro tanto,ꝙ non eſt veriſimile debitorem debere luere,
tunc enim haberetur loco alienationis.l.antepen.in prin ſ.de le.
iij.⁊ l.legata.in fi.ſ.de ſupel.lega.

ADDITIONES.

a POMA.℄Rem legatam.Ad iſtam legem vide Alex.in l.ſeruum
filij.§.j.ff.de leg.j.⁊ conſi.xxxj.in vlt.col.in ij.vol.Bart.conſi.xxv.
alias.xxvij.in ij.dubio.

b AND.BAR.℄Sed quero.Et limita quando rem legatã ven-
didit,nec tradidit neq; pretium accepit,tunc per iſtam ſolam vẽ-
ditionem non videtur reuocatũ legatũ.Caſus eſt aureus in l.pre-
dia.§.liberto.ff.de fun.inſtr.Secundo quãdo heredi dedit pote-
ſtatem vendendi rem.l.poſtquam.§.ſi.vt le.no.caue.Tertio quã-
do legauit rem,vel eſtimationem.l.Lucius.de leg.ij.

c ALEX.℄Sed tene primã.Et ita cõſului ego Alex.⁊ eſt tex.qui
loquit̃ in venditione.in l.ſcribit.⁊ ibi Bar.de aur.⁊ arg.leg.in ver
ſi.ſed quid ſi alienauit.⁊ probare videt̃ tex.ibi.⁊ ibi gl.j.⁊ ibi Bar.
in l.fideicommiſſa.§.ſi rem.de leg.iij.⁊ glo.in §.ſi rem.Inſti.de leg.

licet ibi tex.contra.⁊ in l.iij.C.de leg. Sed cui incũbit onus pꝛo⸗
bandi,an ex neceſſitate,vel ex voluntate,etiam quando titulo one
roſo alienauit,dico ꝙ heredi cui ſemper incumbit onus pꝛoban⸗
di mutationem voluntatis.dic.§.ſi rem.⁊ l.eum qui.de pꝛoba.⁊ l.
Lucius,la,j.de leg.ij.⁊ gloſſ.in d.§.ſi rem.Jnſtit.de lega.Et adde
ꝙ quando res alienatur neceſſitate vꝛgente,⁊ ſic quando non eſt
reuocatum legatum,agitur ad rem,non ad pꝛetium.l.Lucius.la
j.de leg.ij.⁊ ibi gl.⁊ Bar. ⁊ circa hanc materiam vide Bal.in l.iij.
C.de lega.⁊ ibi Jaco.Butr.qui ponit quando alienatio pꝛeſumi
tur ex cauſa neceſſaria,⁊ quãdo ex voluntaria, ſed ipſe dicit idem
quod gloſ.hic,quã repꝛobat Bartol.hic, ⁊ de materia habetur
plene per Jmo.in c.filius,de teſtam.

b ALEX. ¶Facta vxoꝛi.Uide l.ſi maritus.la.ij.C.de dona. inter
virum.⁊ not.per Cyn.in dic.l.iij.C.de leg.Et ad id quod dicit hic
Bar.de obligatione generali,adde Bal.idem dicentem in l.ſi nõ
verum.C.de don.inter virum.vbi etiam idem dicit in tacita hypo
theca, per illum text. Quid in donatione cauſa moꝛtis,vide per
Dyn.Bald.⁊ Jmo,in l.Stichum qui meus erit,de lega.ij.

c AND.BAR. ¶Sed an.An autem poteſt fieri obligatio,an do
natio, ⁊ vide ſingul.caſum in l.de rebus.C.de dona.ante nup. li⸗
cet fallat in l.j.C.de iur.fiſ.libꝛo x. ⁊ idem in cauſa pia, vt voluit
Roma.in dic,authen.ſimiliter.

LEX XIX.

1 ☞Legatum ſimpliciter ademptum, remanet apud heredem
cum ſuo onere.
2 Legatum ſi tranſfertur,tranſfertur cum ſuo onere.

1 **SI adimendo.** Legatum † ademptum ſim⸗
pliciter,remanet apud here⸗
dem cum ſuo onere.h.d. Dicitur hic, ſi reuocare noluit,
2 quid in dubio? Reſpon.videtur nolle reuocare. Et ſicut † quãdo
a legatum tranſfertur in alium, tranſfertur cum ſuo onere:[a] ita
quando ſimpliciter adimitur, remanet apud heredem cum onere
ſuo,vt hic,⁊ l.Caio.ſ.de ali.⁊ cib.leg.Opp.j.eod.l.ſi tibi. Sol.ibi
in eadem perſona,hic in diuerſis.Opp.ſ.de ali.leg.l.Stichus.§.
Titia.Solu.ibi fideicommiſſum ab ipſo pꝛincipio, videtur limi⸗
tatum ſecundum qualitatem pꝛecedentis legati:hic vero fuit ſim
pliciter relictum,quod not.

ADDITIO.

a ALEX. ¶Suo onere. Fallit niſi heres,idemqꝫ legatarius fuiſ⸗
ſet occaſione legati grauatus ad aliquid dandum coheredi,gra⸗
tia coequationis,quia tunc adempto legato,videtur ademptum
grauamen,l.Pamphilo.§.fin.de leg.iij.facit l.alteri.j.eod.

LEX XX.

1 ☞Tranſlatio inutilis perimit legatum.
2 Per ſequentem contractum inutilem a pꝛimo non receditur,ſe⸗
cus in vltimis voluntatibus.

1 **ET ſi transferam.** Jnutilis † tranſlatio
a perimit legatum.[a] h.
d.Opp.de c,non pꝛeſtat.de reg.iur.lib.vj.Dic vt ibi per
2 Dyn.Opp † de l.j.j.de noua.⁊ l.ſi id quod.de reſcin.ven.vbi per ſe
quentem contractum inutilem,a pꝛimo nõ receditur.Sol.Aliud
in contractibus. qꝛ pendent ex voluntate duoꝛum, aliud in vlti⸗
mis voluntatibus,vt hic,⁊ l.plane.in pꝛin.ſ.de leg.j. Opp.de l.le
gata.in fi.ſ.eo.vbi ademptio inutilis non vitiat legatum.Sol.lex
noſtra loquitur de tranſlatione inutili, que in ſe habet vtilem
ademptionem.Unde non eſt verum ꝙ ademptio ſit inutilis, imo
vtilis: ſed ibi ademptio in ſeipſa inutilis erat, ratione rei adem⸗
pte,vel incertitudinis perſonarum.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶Perimit legatum.Concoꝛdat tex.vbi Bar. in l.fun⸗
dum.§.minoꝛ.ſupꝛa.de fun.inſtru.

* CLAVD. DE SEISS. ¶Adde Gemin.in c.ſi duo.in pꝛin.de
pꝛocur.lib.vj.

LEX XXI.

LEgatum. Legatum filio vel ſeruo, non poteſt
adimi a patre,vel domino, hoc dicit.
¶Opp.de l.legatum ſeruo delatum.ſ.de leg.j.⁊ de l.j.§.
per ſeruum de ſucceſſo.edict.Reſpond.hic loquitur in ademptio
ne:contraria loquũtur in repudiatione. Ratio, quia repudiatio
fit poſtquam ceſſit dies legati. Jam enim patri vel domino que⸗
a ſitum erat,[a] ⁊ ideo repudiare poteſt: ſed ademptio fit viuo teſta⸗
toꝛe,⁊ ſic ante diem legati cedentem:⁊ ideo non poteſt adimi a pa
tre,vel a domino,qꝛ eis non erat datum.

ADDITIO.

a ALEX. ¶Queſitum erat.Reuocabiliter,ſecundum gloſ.in l.ſi
quis ita hered.de cond.inſtit.Et hec ratio Bart.eſt bona,⁊ eam
tenet Jmo.in d.l.legatum.licet Bart.mentionem non faciat.

LEX XXII.

1 ☞Jnſtitutus an repellatur ab inſtitutione pꝛopter graues ini
micitias cum teſtatoꝛe oꝛtas.

EX parte. Jnimicitie ſuperuenientes,⁊ teſtam[...]
tum imperfectum, heredis inſtitutio[...]
a nem non vitiant,ſed legatum.h.d. Opp.C.[a] de his q[...]
vt indi.l.hereditas.⁊ j.de his quib.vt indi.l.cum quidam.ſed.[...]
cunt quidam ꝙ actiones hereditarie non denegantur et ipſo [...]
re,ſed per ſententiam ſic,vt hic.Ueritas eſt,ꝙ ibi teſtatoꝛ app[...]
uit,heredes indignos:ideo applicatur fiſco:ſed hic indignos[...]
appellauit, ſed cepit facere aliud teſtamentum, ꝙ non perf[...]
¶Querit gl.que ſit ratio diuerſitatis inter heredem ⁊ lega[...]
1 rium:dic vt in ea,quam not. ¶Quero, vtrum pꝛopter fra[...]
inimicitie tantum poſſit quis ab inſtitutione repelli? Et vid[...]
ꝙ non,per hanc legem.hoc non videtur verũ, ſi heres inſtit[...]
pꝛebuerit cauſas inimicitie,vt qꝛ occidit filium teſtatoꝛis,[...]
cit ſibi aliquod grauiſſimum,vt in authen.ſi captiui.C.de ep[...]
cleri.⁊ authen.liberi furioſi. C. de epiſcopa. audien. Sed ſi [...]
toꝛ vel extraneus dedit cauſas inimicitie, non ipſe inſtitu[...]
tunc habet locum iſta lex,quia non repellitur ab hereditate.

ADDITIO.

a ALEX. ¶Oppo.C. Quomodo autem intelligatur,⁊ q[...]
nus ſolenni voluntate legata adempta dicantur,vide B[...]
iure.in pꝛinci.de leg.iij.⁊ vide gl.⁊ doct.in materia huius [...]
l.fideicommiſſum.C.de fideicommiſſ.⁊ tangit Jmo. in l.[...]
ptum.de lega.j.

LEX XXIII.

PAter inter. Si ex pecunia legata [...]
ſtatoꝛem aliquid emer[...]
gatum non extinguitur:ſed ex re empta pꝛeſta[...]
d.Opp.ꝙ alienatione extinguatur,vt ſ.eo.l.rem leg[...]
tam.Sol.Licet hic alienauit pecuniam:tamen rem emptam [...]
nuit in patrimo.Opp.contra hoc,ſupꝛa de auro ⁊ arg.leg.l.[...]
ab herede vbi extinguitur legatum licet res retineatur in pat[...]
monio.Sol.ibi fuit legata ſpecies,hic quantitas in genere:q[...]
legatum quantitatis,licet non fuerit genus generaliſſimum.ta[...]
men non ita de facili extinguitur,ſicut legatum ſpeciei.¶Jn [...]
in verb.vt in eam,in fin.dum dicit,ſed dic vt ibi.Jbi autem dic[...]
ꝙ ibi pꝛeceſſit inſtitutio equalis vel ex certis rebus:quod ide[...]
eſt,l.ex facto.ij.de heredib.inſtituen.Dyn.

LEX XXIIII.

LEgatum. Legatum videtur transferri cum con[...]
ditionibus ſuis, niſi conditio perſone
cohereat.h.d.concodat l.Caio.in pꝛincipio.ſ.de ali.lega.

a **§.Pater.** [a] Per donationem inutilem inducitur legati
ademptio.h.d.Opp.quando pꝛelegatum
generis,tunc legatum inutile ſpeciei,non deroga[...]
ſ.de auro,⁊ argen.lega.Sol.Jbi legatum adiect[...]
li:ſed hic fuit indefinitum.Dixit enim,hoꝛtos in[...]
aliud in donatione inutili,aliud in legato.Ratio [...]
pꝛopoſitum teſtatoꝛis in vita eius res exit de bonis[...]
ij.l.ſequens queſtio,⁊ ſic in aliquo eſt maioꝛis potentie [...]
gatum,vt ibi euidenter apparet.Dicam in l. queſitum.§.[...]
de fundo inſtruc.

ADDITIO.

a ALEX. ¶Pater.Hunc tex.alle.Bal.in l.filia.in iiij.q.C.de le[...]
⁊ vide Ang.in l.ſeruum filij.§.ſi idem ſeruus.de le.j.⁊ hic vide[...]
caſus expꝛeſſus pꝛo dicto Bar.in rub.C.de ver.ſig.

LEX XXV.

1 ☞Pꝛelegatũ factum vni heredũ ex cauſa,ſi adimatur,videtur
ademptum aliud pꝛelegatũ alteri heredi factum ex eadem cauſa.

a **ALteri.** [a] Per ademptionem pꝛelegati vni ex [...]
redibus facti,cauſa adequationis,pꝛe[...]
gatum alteri factum intelligitur reuocatum.h.d.[...]
† ꝙ ſi teſtatoꝛ vni heredũ aliquid pꝛelegat,⁊ propter [...]
cãm alij coheredi pꝛelegat aliquid,ſi adimit pꝛelegatũ vni,intel[...]
gitur ademptum pꝛelegatum alteri,licet expꝛeſſe non ſit dictum

ADDITIONES.

a ALEX. ¶Alteri.Tene menti iſtum tex.qꝛ eſt no.⁊ adde l.Pam[...]
philo.§.fi.de leg.iij.Et ad hanc l.vide Bald.in l.in teſtamento.[...]
vlt.col.C.de teſta.mil.

* CLAV. DE SEISS. ¶Adde quod hunc caſum dicit ſingula[...]
rem Jmol.in l.Lucius.ſ.de vulg.⁊ pupil.vbi Bar.eam alleg.

LEX XXVI.

1 ☞Legatum libertatis videtur extinctum ſeruo alienato, no[...]
autem legatum alterius rei.

SI ſeruo. Alienato ſeruo,expꝛeſſa libertate,ade[...]
ptio legati ſibi iniuncti tacitam re[...]
cationem inducit: ſecus ſi adimatur ipſo manumiſſo.h[...]
dicit.Jn text.ibi,inutiliter adimatur, dic,id eſt, adimi videatur
inſpe[...]

inſpecto preſenti tpe. Ibi, peruenturum, dic, imo vitiatur cum re-
periatur relictum ſeruo proprio ſine liberate, l. ſeruus. C. de lega.
Hec ob. quod dicit, adēptionem non valuiſſe, imo valet, vt ſeqtur
ibi ꝛ merito, ꝛc. Ibi, ademptio. dic ſcilicet, libertatis, ꝛ per conſe-
quens legati libertas dicitur, que per redēptionem poſtea factā
confirmatur, l. verū. de manu. teſt. ¶ Quero, de ratione dubitādi
in hac lege: Gl. ſcda magna dicit, qꝛ alienatione extinctū erat le-
gatum libertatis, ꝛ alterius rei: Unde qꝛ adimit poſtea libertatē
tantum videtur confirmaſſe legatum alterius rei. Ita dicit gloſſ.
magna que inci. ſcilicet libertatis, ꝛ dic ſecundum Pe. Ri. ꝛc. Et
ſic hec † gl. habuit pro conſtanti, ꝙ ſerui alienatione, extinguatur
legatum libertatis ſibi factum, ꝛ legatū alterius rei. Et hoc etiā
expreſſius dicit gl. j. ibi, tacite reuocata. In eo ꝙ gl. dicit, ꝙ aliena
tione reuocatur libertas, dicit verū, per §. quod ſi alienatus, quē
alle. Sed in eo quod dicit, ꝙ reuocatur legatum, dicit male, ꝛ con-
tra l. ſi in diē. §. fi. j. de cond. ꝛ demon. ꝛ l. Julianus noſter. eo. tit.
Ita dicit Jac. de Are. in l. qui filio. §. ſi quis ſeruum. ſ. de hered.
inſt t. Ratio ergo dubitādi fuit hic, cū libertas videatur adēpta
alienatione: ergo noua ademptio nihil operabatur. ad quod iu-
riſconſultus reſpōdet qꝛ ademptio valet cum redimi poſſit, ꝛ per
conſequēs reperitur legatū factum ſeruo proprio ſine libertate,
ꝛ ſic non valet, ſecundum Jac. de Are. ꝛ omnes. ¶ Opp. ſ. e. l. cū
ſeruus. vbi redemptione non confirmatur legatū. Sol. Aliud in
in alijs legatis, aliud in libertatib⁹, vt ibi no. ꝛ d. l. verū. de manu.
teſt. ¶ Itē opp. ꝛ videtur, ꝙ finis huius legis principio cōtradi-
cat: qꝛ in fine adēptio nihil operatur, in prin. ſic. Quidā dicunt, ꝙ
finis corrigat principiū. Hoc non eſt verū, qꝛ in fine nullo modo
valet ademptio, qꝛ liber erat. Et ſi dicis pōt iterum effici ſeruus
ꝛ ſic poteſt iterū redimi, non eſt bene dictū, qꝛ caſum aduerſamqꝫ
fortunam, ꝛc. l. inter ſtipulātem. §. ſacram. j. de ver. obl. Sed con-
tra hoc dictū opp. ꝙ in libertate ſpectetur aduerſa fortuna libe-
ri hominis, l. generaliter. §. ſi libero homini. de fideic. li. Solu. In
fauorem libertatis, vt valeat datio, bene ſpectamus caſum, ſed in
odiū libertatis, vt valeat adēptio, nō: ꝛ ſic loquitur hic. Et ſic eſt da
re caſum, in quo valet datio, ꝛ nō valet adēptio. Opp. extra gl. d. l.
ſi ita ſcriptū. §. regula. de li. ꝛ poſth. vbi nō pōt adimi hereditas
ſine libertate, ꝛ ecōuerſo: hic non pōt adimi libertas ſine legato:
ergo, ꝛc. Sol. Aliud in hereditate, vt ibi qū ſeru⁹ eſt ſolus heres
inſtitutus. Rō. eſt, qꝛ non eſt heres, cuius aditione adēptio cōfir
a mari[a] poſſit, ꝛ a ſeipſo adimi non pōt: hic vero loquitur in legato
ꝛ in libertate, ꝛ ſic vnius aditione poteſt legatū cōfirmari. arg. l.
ſed ſi cōditioni. §. fi. ſ. de he. inſt. (Dixi in d. §. regula. ¶ Ultimo
gl. ſequendo errorem ſuum, querit, que eſt ratio, ꝙ alienando ſer-
uum videtur reuocare legatum, non autem manumittendo: dicit
glo. quia datio libertatis non eſt alienatio: quia habet libertum,
ꝛ nihil allegat, ſed probatur in l. talem. §. j. de hered. inſti.)

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Confirmari Uide Bald. in l. ſi ita. §. regula. ſ. de li. ꝛ
poſthu. in l. ſi vnus. §. pactus. de pac. vide Ang. in d. §. regula. ꝛ
in l. ſed ꝛ ſi conditioni. §. fin. de hered. inſtitu.

LEX XXVII.

SI ſeruus. Oppo. ꝙ iſta ademptio nihil valet
qꝛ alienato ſeruo, eſt extinctum le-
gatum, vt ſ. l. proxi. ſecūdum. gl. ergo nō debet adimi (qꝛ
eſt iam extinctum.) Sol. ſi habetis in litera, ſi reddiderit, Juriſcō
ſultus reſpondet ſic. Legatū extinguitur ope exceptionis. ꝛ ideo
herede ſoluēte non haberet repetitionem: pōt ergo legatū valere
illo reſpectu, ſi heres ſoluerit. Et ideo illo reſpectu pōt valere a-
demptio, quo reſpectu pōt valere legatū. Iſtud dictū gl. nō vide-
tur verum, qꝛ tutus exceptione doli, pōt repetere, qū dolus non
fuit adhibitus in ipſa obligatione contrahenda, vt no. in l. qui.
exceptionem. de condic. inde. ꝛ l. qui ſe debere. in prin. de condic.
ob cau. Et ideo idē iuris eſt in ademptione facta, ꝙ eſt in adēptio
1 ne non facta. Non eſt bona iſta lect. Alij exponūt, ſi redit hic ſer-
uus ad dominū redit per redemptionem, ꝛ quod dicitur, ꝙ legatuꝫ
poteſt procedere, verum eſt, niſi noua oſtendatur voluntas, per l.
cum ſeruus. ſ. eo. ꝛ ideo pōt valere ex noua voluntate Alij habēt
in litera ſi redimatur, ꝛ tūc dic vt dixit: qꝛ ſi noua voluntas, pro-
ter illā nouā volūtatem eſſet receſſum ad ademptione prima, vt ſ.
eo. l. iij. ꝛ ſic iſta lec. nihil ad propoſitū. Quare dic, quod alienato
ſeruo legato, legatum non eſt extinctum, per l. Julianus noſter. j.
de condiction. ꝛ demonſtra. ꝛ l. qui filio. §. ſi quis ſeruum. de here.
inſtit. ꝛ ꝙ hic dicitur, legatum pōt valere ſi redimatur, ſubaudi,
maxime: quia etiam ſi non redimatur legatum, non poteſt valere
ademptio. Et hec eſt vera lec. ꝛ ita intelligit Jac. de Are.

§. Seruo legato. No. tex ibi. nou⁹ em̄ homo, ꝛc.
Cōtra hāc, opp. de l. ſi chorus.
§. fi. de leg. iij. Breuiter ibi, preferebatur noua volūtas: hic ſecus.

LEX XXVIII.

SI tibi. Trāſlatio legati facta de vno in eūdē, non
videtur fieri cum onere. h. d. Oppo. ſupra
a eod. l. legatum ſub cōditione in princi. ꝛ l. Caio. [a] in prin.
de ali. leg. Sol. Ibi fuit facta tranſlatio in aliam perſonam: hic in
eandem. Et ideo nihil poſſet operari, niſi operentur fideicōmiſſi
ademptionem, pro quo facit l. fin. ſ. de vulg. ꝛ pu. Opp. ſ. de con-
di. inſti. l. cum ſeruus. ꝛ j. de condi. ꝛ demō. l. auia. circa prin. Sol.
Hic loquitur de onere impoſito in eodem legato: ibi vero loqui-
tur de onere impoſito inſtitutioni, an videatur repetitū in legato.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Et l. Caio. Et ibi vide bar. intrātē ad queſtio. quā ſig.

LEX XXIX.

LIbertus. Iſtam legem habuiſtis ſupra eodem. l.
Diuus. ꝛ ibi ipſam examinaui.

LEX XXX.

1 ☞ Tranſlatio legati quando fiat cum onere ſuo.

ALumne. (Hic ponūtur quedam conſilia Sce-
uole.) Si fideicōmiſſum ab vno in aliū
transfertur cū onere ſpeciali, onus primo iniunctum in
perſona ſecundi, in quem transfertur, cum onere ſpeciali, non vi-
detur repetitum. h. d. Opp. ꝙ legatum videatur tranſlatum cum
onere ſuo, l. legatū. ſ. eo. ꝛ l. Caio. in prin. de ali. le. So. Illud veruꝫ
niſi nouum onus ſit appoſitum in perſona eius, in quem ſit tran-
1 ſlatio, pro quo facit. l. licet. ſ. de leg. j. Ut † ergo iſtud liqueat breui
ter diſtingue, aut trāſlatio legati eſt facta in eundem, aut in aliū.
Primo caſu, non videtur repetitum onus, l. ſi tibi. ſ. eo. Secundo
caſu, quando in alium, tunc aut eſt nouum onus ei iniunctum, ꝛ
non videtur repetitum onus primi, vt hic: aut ſibi nō eſt nouum
onus iniunctum: ꝛ ſic, aut onus iniunctū primo coherebat perſo
ne, aut non, l. legatum. in prin. ſ. eo. l. Caio. ſ. de ali. ꝛ ciba. lega.

§. Titia Si de rebus ſpecialiter legatis, ꝛ ſub gnrali no
mine cōfirmatis vna alteri legetur in totū vide
tur eſſe legata, ꝛ legatario pmo adēpta. h. d. Op. ꝙ ambo debeāt
cōcurrere in iſto fundo, niſi aliud appareret, l. ſi plurib⁹. in prin.
ſ. de leg. j. ꝛ not. in l. ſicut. ſ. eo. Sol. Si tenemus opi. Dy. ibi poſi-
tam, ꝙ ibi legatum ſerui fuerit factū cum cōmemoratione primi,
tunc procederet clare: ſed ibi iſtā opi. reprobaui, quare dico, ꝙ l. ſi
pluribus. loquitur qū duobus legatur eadem ſpecies: hic quando
vni genus, alij ſpecies, ꝛ ſic per ſpeciē derogatur generi. Et ſi op-
ponis, ꝙ hic ſpecies fuerunt ſpecialiter legate, vt patet in prin. §.
Reſp. ꝙ fuerunt generaliter confirmate, vnde illud genus inſpici
tur, cum generi per ſpeciem ſit derogatum.

1 ☞ Legatum videtur ademptum per redemptionem oneris ad-
iecti in vim modi.
2 Onus adiectū in vim fideicōmiſſi ſi adimitur, adimitur legatum.

a **§. Seia** [a] Per † ademptioneꝫ oneris adiecti in vim modi,
1 etiam legatum videtur ademptum. h. d. Opp. j.
de cond. vel. ſi quis ſeruum. Sol. Dicunt quidam, quod ibi ſpe-
ciale libertatis fauore, Uel aliter, Ibi onus iniunctum ſeruo, ipſi
ſeruo fuit ademptum: hic autem fuit alteri impoſitum. Iſta ſolu.
nō eſt vera per l. j. proxi. §. matri. vbi ſi onus ſimpliciter adimitur
videtur ademptum legatum. Quare glo. in l. cōtraria ſoluit. Not.
ꝙ ibi fuit onus adiectū in vim conditionis: hic in vim modi: quod
no. Ratio eſt, qꝛ quando onus eſt impoſitū in vim modi, ſunt due
obligationes correlatiue, qꝛ heres obligatur ad dandū, ꝛ legata-
rius obligatur ad implendum modū. l. fi. C. de his que ſub modo.
Et natura obligationum correlatiuarū eſt, vt vna ſublata videat
ſublata alia. l. fi. de accep. ꝛ l. cum emptor. de reſcin. ven. Sed quan
do onus apponitur i vim cōditionis, nō poſſunt dici obligatiōes
correlatiue, qꝛ id, ꝙ eſt in cōditione, non poteſt dici eſſe in obliga-
tione, l. ſi quis ſub conditione, ſi quis omiſ. cauſ. teſt. nec legatū eſt
in obligatione ante cōditionis euentum, l. cedere diē. de ver. ſign.
ꝛ hec eſt vera ſol. quā tenet Pet. C. de condi. inſer. l. pe. in fi. queſt.
2 † Quero, quid ſi onus ſit adiectum per modū fideicōmiſſi. Reſp.
idem quod quando eſt adiectum in vim modi, quia reſultat corre
latiua obligatio, vt videbitis. j. l. proxi. §. matri.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Seia. Uide no. p Bar. in l. ſi qs ſeruū. de cōdi. ꝛ demō.

§. Qui filias. Quantū ad res reformatas, videtur te
ſtator voluntatem mutare, nō quātum
ad alias. h. d. In gl. ſic ꝛ C. ꝛc. in fi. Tu dic qd illud ideo, quia vlti-
mum legatum nihil operatur niſi primum intelligatur reuocatū.
Itē op. gl. de l. heredes. §. ſi quid. ſ. de teſt. Gl. ſoluit, ꝛ nō bene qꝛ
ponit ſolum diuerſitateꝫ caſuū, quare dicit Dy. hic res aſſignata
ex cauſa diuiſionis, videtur capi tanꝙ prelegata, ꝛ prelegata pōt
in codicillis mutari merito, ꝛc. ꝛ in l. contraria volebat ſine ſolēni-
1 tate mutare. Item opp. extra glo. ſ. proxi. §. vbi cōtingit mutatio
circa, aliud, quā circa res reformatas: quia reformatio fuit facte